

16. 2007 Kiev Genel Kurulu

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA) 16. Genel Kurulu, "AG İT taahhütlerinin yerine getirilmesi" temasıyla, 5-9 Temmuz 2007 tarihlerinde Kiev'de düzenlenmiştir. Toplantıda ülkemizi; **AGİTPA Türk Grubu Başkanı, İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ**, **AGİTPA Türk Grubu üyelerinden Ankara Milletvekili Prof. Dr. Yakup KEPENEK**, **İstanbul Milletvekili Dr. Alaattin BÜYÜKKAYA** ve **Sakarya Milletvekili Süleyman GÜNDÜZ**'den oluşan bir TBMM heyeti temsil etmiştir.

5 Temmuz 2007, Perşembe günü başlayan AGİTPA 16. Genel Kurul toplantısının açılış konuşmaları; AGİTPA Başkanı Göran LENNMARKER, Ukrayna Cumhurbaşkanı Victor YUSHCHENKO, Ukrayna Meclis Başkanı Oleksandr MOROZ ve AGİT Dönem Başkanı, İspanya Dışişleri Bakanı Miguel Angel MORATINOS tarafından yapılmıştır. Ukrayna Cumhurbaşkanı, ülkesinde 30 Eylül 2007 tarihinde yapılacak olan Parlamento Seçimleri'ne AGİTPA üyesi milletvekillerini gözlemci olarak davet etmiştir.

Aynı gün gerçekleştirilen ve AGİTPA Başkanı, Başkan Yardımcıları ve 56 üye ülkenin Delegasyon Başkanları'nın katıldığı Daimi Komite toplantısında; AGİTPA Genel Sekreteri, Haznedarı, Alt-Komite Başkanları ve Özel Temsilciler görev alanlarıyla ilgili bilgiler vermişlerdir. Ayrıca, çeşitli ülkelerde yapılan seçimlerle ilgili olarak da misyon başkanları bilgiler vermiş, önümüzdeki dönemde düzenlenecek toplantılar ve yapılacak seçim gözlem faaliyetleri ile ilgili müzakerelerde bulunulmuştur.

Daimi Komite Toplantısı'nda söz alan **AGİTPA Türk Grubu Başkanı, İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ**; Haznedar Jerry GRAFSTEIN'in (Kanada) 4 yıldır çok başarılı bir şekilde görev yaptığını, birçok uluslararası örgütte en çok, en uzun süre tartışılan ve en problemlili konunun her zaman örgütün bütçesi olmasına rağmen, AGİTPA'da hiçbir zaman bütçenin sorun olmadığını, bu konuda hiç problem yaşanmadığını belirterek kendisine teşekkür etmiştir.

AGİTPA Türk Grubu Başkanı YALÇINTAŞ, AGİTPA Genel Sekreterine de görevini başarılı bir şekilde yürüttüğü için teşekkür etmiş, AGİTPA'nın çok büyük bir örgüt olduğunu, şimdiye kadar birçok ülkede toplantılar düzenlendiğini, bu ülkelerdeki farklı zorluklara rağmen katıldıkları tüm toplantıların mükemmel bir şekilde organize edildiğini ifade etmiştir.

Sayın YALÇINTAŞ, AGİTPA Başkanı Göran LENNMARKER'in Başkanlığının 1. yılında birçok ülkeye ziyarette bulunmasının çok faydalı olduğunu, bu tür ziyaretlerin ülkeler için büyük önem arz ettiğini, örneğin kendisinden önceki AGİTPA Başkanı Alcee HASTINGS'in Başkan seçildikten hemen sonra ilk ziyaretini Türkiye'ye gerçekleştirdiğini, bu ziyaretten sonra Türkiye'de AGİTPA'nın daha çok tanındığını ve AGİTPA çerçevesinde yapılan çalışmalara ilginin arttığını kaydetmiştir.

AGİTPA Türk Grubu Başkanı Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ ayrıca, her ülkede azınlıkların ciddi sorunları bulunduğunu, şimdiye kadar Ukrayna'ya gerçekleştirdiği her ziyarette Kırım Türkleri ile görüştüğünü ve Kırım Türklerinden temel hak ve özgürlükleri konusunda hiçbir şikayet olmadığını belirterek, Ukrayna makamlarına bu konuda teşekkürlerini sunmuştur.

Daimi Komite Toplantısı'nda; Belarus, Abhazy, Moldova Geçici Komiteleri Başkanları ile Guantanamo, Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği, Terörizmle Mücadele, Orta Asya, Güney Doğu Avrupa, AGİT Bütçesi ve Akdeniz Özel Temsilcileri faaliyet raporlarını sunmuşlardır.

Terörizmle mücadele Özel Temsilcisi Panos KAMMENOS (Yunanistan); terörizmle mücadelenin etkinliği için ülkeler arasındaki koordinasyonun çok daha sıkı olması gerektiğini, hükümetlerin ve uluslararası toplumun mücadele için sürekli yeni yöntemler geliştirdiğini, AGİT'in tüm uluslararası ve bölgesel örgütlerle işbirliği içinde çalıştığını ve terörizmle mücadele için gerekli kurumlarını oluşturamamış ülkelere teknik yardım sağlamaya hazır olduğunu, terörizmde ekonomik, sosyal ve çevresel faktörlerin çok etkili olduğunu, terörist grupların özellikle yerel ve bölgesel ihtilafların yaşandığı ve işsizliğin üst düzeyde olduğu bölgelerde ortaya çıktıklarını, uluslar, milletler ve dinler arasındaki saygı ve karşılıklı anlayışın ve dini liderlerin etkinliğinin terörizmle mücadelede büyük rol oynadığını, terörizmle daha etkili mücadele için vatandaşlık haklarına, özgürlüklere ve insan haklarının ihlal edilmemesine ülkelerin özen göstermesi gerektiğini, ayrıca terörizmi finanse eden, finansal destek için uyuşturucu kaçakçılığı yapan, kara para aklayan, terörist faaliyetleri planlayan, ve faaliyetlere katılan insanların tüm ülkelerde en ağır şekilde cezalandırılmasının önemini vurgulamıştır.

Güney Doğu Avrupa Özel Temsilcisi Roberto BATELLI (Slovenya) Raporunda özetle; konuyla ilgili olarak 2 ayrı Seminere iştirak ettiğini, ilk olarak Nisan ayında düzenlenen AGİT'in Güney Doğu Avrupa'da görevli Misyona Başkanları'nın iştirak ettiği bir Seminere katıldığını, Seminerde; Misyona Başkanları'nın görev bölgelerindeki sorunlar hakkında bilgi verdiklerini ve bölgedeki diğer sorunlar yanında özellikle Kosova'nın statüsü konusuna özel bir önem verilmesi ve ivedi bir şekilde çözüm için çaba gösterilmesi gerektiğini ifade ettiklerini, Haziran ayında Sırbistan'da düzenlenen "Bütçenin Parlamenter Denetimi" konulu Seminerde ise; şeffaf bir demokratik yönetim yapısı için bütçe üzerinde parlamenter denetimin kesinlikle gerekli olduğu, Güney Doğu Avrupa'da bölgesel işbirliğinin geleceği ve bölgedeki önemli sorunların çözümü için parlamentolar arasındaki işbirliğinin sürmesi gerektiği gibi konularda görüş birliğine varıldığını belirtmiştir.

Guantanamo Özel Temsilcisi Anne Marie LIZIN (Belçika), Guantanamo hakkında hazırladığı raporu sunmuş, ABD'ye yönelik eleştirilerde bulunmuş, Alman, Fransız, Çek, Portekiz ve Hollandalı parlamenterler bu eleştirilere destek vermiş ancak ABD heyeti eleştirilere karşılık vermekten kaçınmıştır.

6, 7 ve 8 Temmuz 2007 tarihlerinde yapılan "Siyasi İşler ve Güvenlik", "Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre" ve "Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler" Genel Komite toplantılarında, "AGİT taahhütlerinin yerine getirilmesi" teması çerçevesinde üç ayrı karar tasarısı görüşülmüş ve kabul edilmiştir. 16. Genel Kurul toplantısı için Genel Komite Raportörleri tarafından hazırlanan üç ayrı rapor ve karar tasarısında ülkemize değinilmemiştir.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) milletvekilleri Komite toplantılarının ana karar tasarılarına ilişkin genel tartışma bölümlerinde, "Türk işgalinin", Kıbrıs'ı son 33 senedir sağlıklı bir enerji güvenliği stratejisi izlemekten alıkoyduğu ve ekonomik sorunlardan kaynaklanan insan kaçakçılığı alanında da güç durumunda bıraktığı yönünde iddialarda bulunmuş; sözkonusu iddialara **AGİTPA Türk Grubu Üyesi Ankara Milletvekili Yakup KEPENEK** cevap vermiştir. **Sayın KEPENEK**, GKRY'nin Ada'nın tamamını temsil etmediğinin ve bu nedenle ülkemizce tanınmadığının herkesçe bilindiğini, Ada'daki sorunların GKRY heyetinin belirttiği gibi 33 sene önce değil, Rum tarafının saldırgan

eylemleri nedeniyle 1963 yılında başladığını, GKRY'nin bu saldırgan tutumunu, AGİTPA ülkeleri arasında çeşitli konulardaki işbirliğinin güçlendirilmesine ilişkin görüşmelerde konuyu saptırmak suretiyle tekrar sergilediğini ifade etmiştir.

GKRY heyeti ayrıca, "AGİT bölgesinde ihtilafların çözümü" konulu karar tasarısına, ülke ismi zikretmeden, "işgalin reddedilmesi" "BM Şartı ve Helsinki Nihai Senedine riayet" gibi, polemik yaratma amacına yönelik olduğu değerlendirilen değişiklikler önermiştir. Konuyla ilgili olarak **AGİTPA Türk Grubu Başkanı YALÇINTAŞ**, AGİTPA Yunan Grubu Başkanı KAMMENOS ile karar tasarısı tartışmaya açılmadan önce görüşmüş, bu görüşmeden sonra GKRY heyeti tasarıyla ilgili tartışmalarda söz almaktan kaçınmıştır. Tasarının sunucusu AGİTPA Ukrayna Grubu Başkanı Oleh BİLORUS; AGİT coğrafyasındaki spesifik ihtilaflarla ilgili sözkonusu karar tasarısında tüm uluslararası toplumca kabul edilen değer ve ilkelerin tekrarına gerek olmadığını belirterek, AGİTPA üyelerini GKRY tarafından önerilen değişiklik önergelerinin çoğuna aleyhte oy kullanmaya davet etmiştir. Anılan kararda ülkemizi doğrudan hedef alan bir husus yer almamıştır.

Evsahibi ülkenin Delegasyon Başkanı Oleh BİLORUS ve heyetinin Türkiye'yi ilgilendiren tüm konularda lehimize oy kullandığı gözlemlenmiştir.

"AGİT Bölgesindeki İhtilafların Çözümü" ile ilgili karar tasarısının görüşülmesi sırasında İngiltere, Kosova'nın bu karar tasarısı kapsamı dışında tutulmasını eleştirmiştir, **AGİTPA Türk Grubu Başkanı Prof Dr. Nevzat YALÇINTAŞ** da Kosova'nın statüsüyle ilgili hassas bir döneme girildiğini ve AGİT'in, Sırlar ve tüm Kosovalıların barış ve güvenlik içinde yaşaması için üzerine düşeni yapması gerektiğini vurgulamıştır. Tasarının sunucusu Ukrayna Delegasyonu Başkanı BİLORUS, Kosova konusunun önemini bildiğini ancak tasarı "donmuş ihtilafları" temel aldığı için Kosova'yı tasarının dışında tuttuğunu dile getirmiştir.

8 Temmuz 2007, Pazar günü ayrıca **Komite'lerde Başkan, Başkan Yardımcısı ve Raportör seçimleri** gerçekleştirilmiş ve aşağıda isimleri yer alan üyeler 1 yıllığına anılan görevlere seçilmişlerdir.

Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi

Başkan: Jean-Charles GARDETTO (Monako)

Başkan Yardımcısı: Consiglio DI NINO (Kanada)

Raportör: Arminas LYDEKA (Litvanya)

Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre Komitesi

Başkan: Leonid IVANCHENKO (Rusya Federasyonu)

Başkan Yardımcısı: Petros EFTHYMIYOU (Yunanistan)

Raportör: Roland BLUM (Fransa)

Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler Komitesi

Başkan: Jesus LOPEZ-MEDEL (İspanya)

Başkan Yardımcısı: Hilda SOLIS (ABD)

Raportör: Walburga HABSBURG DOUGLAS (İsveç)

9 Temmuz 2007, Pazartesi günü ise, **AGİTPA Başkanı, Başkan Yardımcıları ve Haznedarı seçimleri** gerçekleştirilmiştir.

AGİTPA'nın İçtüzüğüne göre; Başkanlık seçimleri her yıl Temmuz ayında düzenlenen Genel Kurul toplantısı sırasında yapılmakta, Başkan 1 yıllığına seçilmekte ve bir sonraki Genel Kurul toplantısında bir kez daha 1 yıllığına seçilme hakkı bulunmaktadır. Başkanlık seçimlerinin ilk turunda mutlak çoğunluk aranmakta, eğer ilk turda hiçbir aday mutlak çoğunluğu sağlayamazsa ikinci tur, birinci turda en çok oy alan 2 aday arasında gerçekleştirilmektedir, ikinci turda en çok oyu alan aday Başkan olarak ilan edilir.

AGİTPA Başkanlığı için bu yıl yeni bir aday çıkmamış ve 2006 yılında AGİTPA Başkanı seçilen ve yeniden seçilme hakkı bulunan **İsveçli Göran LENNMARKER** 1 yıllığına tekrar Başkan seçilmiştir.

AGİTPA'nın İçtüzüğüne göre; AGİTPA'da her biri 3 yıllığına seçilen 9 Başkan Yardımcısı bulunmaktadır ve her yıl görev süresi dolan 3 Başkan Yardımcılığı için seçim yapılmaktadır, seçilenler 3 yıllığına bu görevi devam ettirirler ve 3 yıl sonra bir kez daha seçilme hakları bulunmaktadır. AGİTPA 16. Genel Kurul toplantısı sırasında, bu yıl görev süresi dolan 3 Başkan Yardımcısından başka, 2 yıldır Başkan Yardımcılığı görevini sürdüren ve 1 yıl daha süresi bulunan ancak görevden çekileceğini açıklayan Ukraynalı Oleh BILORUS'un yerine de seçim yapılmıştır.

Boşalan 4 Başkan Yardımcılığı için 5 üye aday olmuş ve yapılan seçimler sonrasında; Anne-Marie LIZIN (Belçika), Jerry GRAFSTEIN (Kanada), Kimmo KILJUNEN (Finlandiya) 3 yıllığına, Panos KAMMENOS (Yunanistan) ise 1 yıllığına AGİTPA Başkan Yardımcısı olarak seçilmişlerdir. Adayların aldıkları oy sayıları aşağıda sunulmaktadır:

ADAY	ÜLKESİ	ALDIĞI OY
Anne-Marie LIZIN	Belçika	91
Jerry GRAFSTEIN	Kanada	90
Kimmo KILJUNEN	Finlandiya	87
Panos KAMMENOS	Yunanistan	85

Ayrıca görev süresi dolan ve bir daha seçilme hakkı bulunmayan Haznedar Jerry GRAFSTEIN'in yerine de seçim yapılmıştır. Tek aday olan Alman Hans RAIDEL, 2 yıllığına Haznedar olarak seçilmiştir. Jerry GRAFSTEIN yukarıda da belirtildiği gibi Başkan Yardımcılığı görevine seçilmiştir.

Toplantı sırasında üç ayrı komitede gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde **AGİTPA Kiev Bildirisi** adı altında bir sonuç belgesi yayınlanmıştır.

Belgede özetle;

Moldova ve Gürcistan'daki mevcut ihtilaflar konusunda toprak bütünlüğü prensibi çerçevesinde kalıcı bir barışın desteklendiği, Belarus'un ve diğer AGİT üyesi ülkelerin uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini yerine getirmeleri ve bağımsız ve demokratik birer ülke olma yolunda çaba göstermeleri gerektiği, AGİT bölgesindeki dondurulmuş çatışma alanlarındaki problemlerin çözümünde gerekli ilerlemenin sağlanamamasından endişe duyulduğu, göç, enerji ve çevre güvenliği gibi pek çok alanda daha etkili önlemler alınmasının önemi, başta çocuklar olmak üzere insan kaçakçılığı ve yasadışı göçü kolaylaştıran yasal düzenlemelerin ortadan kaldırılarak yeni düzenlemelerin getirilmesinin zorunlu olduğu, kadın-erkek eşitliği, barış ve güvenlik, misket bombalarının kullanımının yasaklanması, çevre güvenliği, insan hakları ve dinsel hoşgörü alanlarında daha somut önlemler alınması gerektiği, AGİT üyesi tüm ülkelerin Kyoto Protokolünü en kısa sürede imzalamalarının önemi, AGİT'in en önemli görevlerinden olan üye ülkelerde demokrasinin geliştirilmesi ve demokratik kurumların oluşturulması ve geliştirilmesi konularında AGİTPA'nın AGİT'e her türlü yardımda bulunmaya hazır olduğu ve parlamenterlerin AGİT'in Seçim Gözlem Misyonlarına siyasi tecrübeleri ve vizyonlarıyla her türlü katkıda bulunmaya devam edecekleri vurgulanmıştır.

Komitelerde kabul edilen ana karar tasarılarının yanı sıra aşağıdaki konularda ek kararlar alınmıştır:

- Parlamenter Asamblesinin AGİT Bünyesindeki Rolü
- AGİT Bölgesindeki İhtilafların Çözümü
- Kadınların Güvenlik ve Barış İçinde Yaşamaları
- Misket Bombalarının Yasaklanması
- Küçük ve Hafif Silahlar ile Mühimmatlarının, Yasadışı Yollardan Hava Taşımacılığı
- Çevre Güvenliği Stratejisi
- Transatlantik Ticaretin Liberalleşmesi
- İnsan Hakları Savunucuları ve Ulusal İnsan Hakları Kurumlarıyla AGİT'in İşbirliğinin Arttırılması
- AGİT Üyesi Ülkelerdeki İnsan Ticaretine Karşı Hareketin Desteklenmesi
- Yahudi Düşmanlığı, Irkçılık, Yabancı Düşmanlığı ve Müslümanlar ve Roma Dahil Tüm Hoşgörüsüzlük Türleriyle Mücadele

AGİTPA'nın 16. Genel Kurulu sırasında ayrıca, Orta Asya ile ilgili özel bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantıda ülkemizi AGİTPA Türk Grubu Başkanı Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ temsil etmiştir. Anılan toplantıda Kazakistan, Tacikistan, Türkmenistan ve

Afganistan temsilcileri ülkelerindeki mevcut durum hakkında bilgi vermişlerdir. AGİTPA Başkanı Göran LENNMARKER bölgeye büyük önem verdiklerini, bu yüzden 2007 yılı Mayıs ayında Finlandiyalı Kimmo KILJUNEN'i Orta Asya Özel Temsilcisi olarak atadığını ve kendisinin bölgede aktif olan BM, AB ve diğer uluslararası örgütlerle işbirliği içinde çalışmalar yapacağını belirtmiştir.

AGİTPA'nın 17. Genel Kurul toplantısının 2008 yılı Temmuz ayında **Kazakistan'da** yapılması kararlaştırılmıştır.

Saygılarımla arz ederim.